

Synopsis: text, context, media
pp. 131–137, 26(4), 2020

ПОЕТИКА ФЕЙЛЕТОНУ
«ПОДЕБРАДСЬКИЙ ЧИЧЕРОНЕ» МИКОЛИ ЧИРСЬКОГО

Київський університет імені Бориса Грінченка
вул. Тимошенка, 13-Б, м. Київ, 04212, Україна
 <http://orcid.org/0000-0001-8355-7389>
i.rusnak@kubg.edu.ua

Предметом дослідження є поетика фейлетону «Подєбрадський чичероне» (1924) Миколи Чирського. Цей твір став ефектною відповіддю митця на прагнення студенток Української Господарської Академії (УГА) розкритикувати його погляди на ідеї жіночої емансипації, а також на ставлення редакторів студентських сатиричних видань до обсягу підготовлених до друку матеріалів. Мета статті — з'ясувати досягнення М. Чирського у використанні сатиричних прийомів для створення художньої виразності повідомлюваного і втілення ідейно-тематичного задуму. Для досягнення її використано герменевтичний метод аналізу публіцистичного тексту. У результаті дослідження з'ясовано особливості центрального образу чичероне, композиції тексту та його тематики. Чичероне — обізнаний посередник між мандрівниками і тими явищами дійсності, які викрито у фейлетоні. Його очима реципієнт дивиться на пам'ятні місця Подєбрад, його репліки стають домінуючими у формуванні думки про місто, УГА та людину, яка тут навчалася і проживала. У фейлетоні в гумористичній тональності відтворено колоритні деталі студентського побуту, діяльність окремих партій, мистецьких, громадських організацій та об'єднань, зокрема провокативно названої у фейлетоні жіночої спілки — «Організації проблематичного характеру». Композиція фейлетону створена за допомогою монтажно-техніки. Елементи монтажу підкреслили емоційно-сміслові й асоціативні зв'язки між окремими персонажами й епізодами. Зіткнення несумісних епізодів допомогли створити комічні художні ефекти, відобразити динамічну ситуацію спостереження за життям української студентської громади. Окрім основної теми, фейлетон імпліцитно порушував проблему правки-скорочення публіцистичних матеріалів у студентських періодичних виданнях в еміграції. Фейлетон давав письменнику змогу залучати читачів до обговорення важливих проблем, що перетворювало твори цього жанру на активний чинник громадського життя. Поява в українській закордонній періодиці матеріалів про жіночу емансипацію та участь жінок у багатогранному житті переселенців засвідчували неабияку увагу до цих питань в українському емігрантському середовищі. Однак фейлетонний набуток митця не вичерпується творами окресленої тематики. Це перспективний для подальших досліджень пласт публіцистичної спадщини М. Чирського, що може відкрити